

**Матеріали для дистанційного навчання з курсу
«Гармонія»
для студентів 1 курсу освітнього ступеня «Бакалавр»
спеціальності «Музичне мистецтво»
Спеціалізація: оперно-симфонічне диригування
на період з 12.03.20 по 24.04.20**

Викладач професор Самохвалов В. Я. Електронна пошта ok_306@yahoo.com

Завдання за кожною темою:

1. Опрацювати теоретичний матеріал. Скласти конспект.
2. Виконати письмово завдання з гармонізації та гармонічний аналіз.
3. Самостійно виконувати завдання з гри на фортепіано.

Виконані письмові завдання регулярно надсилати на вказану електронну адресу для перевірки.

Тема 9

Альтерація акордів субдомінантової групи

«Неаполітанська» гармонія. Структурні варіанти септакордів з оберненнями II та IV шаблів, враховуючи можливості комбінаторики альтерування II, IV та VI тонів звукорядного складу мажору та мінору. Акорди із збільшеною секстою. Потенціал енгармонічного збігу структур. Можливості формування колористики.

Завдання для самостійної роботи:

Теорія

Читати: 5 (тема 46 та 47); 4 (Глава XIV параграф 5, ст.273-287; 11 (ст.341 – 350).

Запитання для самоперевірки:

1. В чому полягає принципова суть альтераційної хроматики? 2. Що якісно нового привносить альтерація в гармонічних процесах? 3. Яка різниця між альтерацією в сферах мелосу і гармонії, тобто в акордах класико-романтичної музики?

Письмові роботи: 2 (№127, 131, 137 виконати у вільній фактурі, відтворюючи жанрові особливості мелодій).

Грати на ф-но: гармонізувати мелодії у вільній фактурі – 5 (713, №1, 2, 4); секвенції – 1 (с.93, №861, 862, 863).

Аналіз: Бетховен – Соната ор.27 №2, ч.1 (повністю); Чайковський – «Пікова дама» - сцена №19 (примара графіні); Ліст – ноктюрн для ф-но «Мрії кохання».

Тема 10

Альтерація акордів домінантової групи.

Загальні поняття. Альтеровані акорди на У і УП щаблях мажору і мінору. Особливості альтерації в мажорі. Підготока. Розв'язання й голосоведення. Альтерація акордів домінанти в мінорі, голосоведення. Акорди з низьким ІУ щаблем.

Завдання для самостійної роботи:

Теорія

Читати: 5 (Тема 46); 4 (Глава 14, параграф 5), також див. літературу до попередньої теми – 4; 11.

Письмові роботи: 2 (№146, 153, 149 виконати у академічній 4-голосній та вільній фактурах).

Грати на ф-но: гармонізувати мелодії у вільній фактурі – 5 (686, №2, 5, 6); визначити і розв'язати акорди – 5 (с. 313); грати секвенції – 1 (с.93, №864, 865, 866).

Аналіз: Скрябін – Прелюд до-дієз мінор, ор.11; Бородін – Арія Кончаківни з оп. «Князь Ігор»; Шопен – Ноктюрн си-бемоль мінор (закінчення).

Семинар: Альтерація в класичній ладосистемі

1. Категорії діатоніки і хроматики.
2. Теоретичні позиції розуміння (акустична. функціональна).
3. Альтерація акордів субдомінанти і домінанти.

Література до семінару

Бершадская Т. Лекции по гармонии (діатоніка і хроматика).

Григпръев С. Теоретический курс гармонии (альтерація).

Дубовский И., Евсеев С., Соколов В., Способин И. Учебник гармонии (альтерація).

Тема 11

Ладовий синтез – мажоро-мінорні системи.

Види об'єднаних систем: одноіменні, паралельні, однотерцові. Акордика. Полідіатонічна природа. Модулювання засобами мажоро-мінору - через тризвук УІ «низького» щабля тощо попередньо аналітично.

Завдання для самостійної роботи:

Теорія

Читати: 5 (теми 49, 50).

Письмові роботи: 2 (158, 173, 178, 186 – виконати у академічній 4-голосній та вільній фактурах).

Грати на ф-но: 5 (762, №2, 3, 5, 6); імпровізувати періодоподібні побудови у будь-якій фактурі, використовуючи засоби різних об'єднаних систем; грати секвенцію – 1 (№867), створити три власні мотиви для секвенцій з включенням акордики мажоро-мінору і грати в різних формах.

Аналіз: Глінка «Марш Чорномора», Прокоф'єв – марш з опери «Любов до трьох апельсинів», «Тарантела» з Дитячої музики, Мусоргський - Малюнки з виставки – Тюльєрійський парк, Ліст – «Пісня Міньони», «Радість і горе».

Семинар: Мажоро-мінор

1. Мажоро-мінорна система: принцип організації, функціональна логіка.
2. Акордика.
3. Особливості модуляцій з використанням акордів з різних ладів.

Література до семінару

Бершадская Т. Лекции по гармонии.

Григорьев Теоретический курс гармонии.

Мюллер Т Гармония.

Дубовски С., Евсеев С., Соколова В., Способин И. Учебник гармонии.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аренский А. Сборник задач (1000) для практического изучения гармонии. М., 1960.
2. Берков В., Степанов А. Задачи по гармонии. М., 1973.
3. Бершадская Т. Лекции по гармонии.
4. Григорьев С. Теоретический курс гармонии. М., 1981.
5. Дубовский И., Евсеев С., Соколов И., Способин И. Учебник гармонии. М., 1965.
6. Гуляницкая Н. Введение в современную гармонию. М., 1984.
7. Котляревський І. Діатоніка і хроматика як категорії музичного мислення. К., 1971.
8. Самохвалов В. До питань вивчення поліявищ в гармонії (проблеми класифікації акордики). // Українська та світова музична культура: сучасний погляд. Вип. 36, книга 1. К., 2005, с.95-108.
9. Самохвалов В. Про фактор внутрішньофонічної централізації співзвучь. // Наукові записки. Серія: мистецтвознавство 1(13). Тернопіль – Київ, 2005, с.31-37.
10. Самохвалов В. Фонизм у гармонії.
11. Холопов Ю. Гармония. Теоретический курс. М., 1988.
12. Чайковский П. Руководство к практическому изучению гармонии. Учебник. Москва – Лейпциг, 1902, 155с.